

บทบรรณาธิการ

วารสาร มจร. พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ฉบับนี้ เป็นฉบับปฐมฤกษ์ของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในคณะพุทธศาสตร์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะพุทธศาสตร์ นักวิชาการ และนักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ ปีละ ๒ ฉบับ คือฉบับแรกเดือนมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่สองเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

วารสารฉบับนี้ ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ในการเขียนคำนิยมจาก พระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระราชวรเมธี, ดร. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และพระราชปริยัติมุนี, ผศ. ดร. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ ฯลฯ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ในความเมตตาของพระเดชพระคุณผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย

สำหรับเนื้อหาภายในวารสารเล่มนี้ มีสองภาคคือภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษ ภาคภาษาไทยประกอบด้วยบทความทางวิชาการและบทความวิจัยดังนี้

บทความวิชาการเรื่อง “ปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และวิทยาศาสตร์” โดย ศาสตราจารย์ ดร. วัชระ งามจิตรเจริญ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เขียนได้ให้ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา และเทววิทยาที่มีการแสวงหาความรู้ที่แตกต่างจากวิทยาศาสตร์ แต่ก็มีความสัมพันธ์กับแสวงหาความรู้ของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างน่าสนใจ เพราะปรัชญาอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ส่วนวิทยาศาสตร์อาศัยวิธีการอุปนัยของปรัชญาในการแสวงหาความจริง

บทความวิชาการเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ ศิลปะในคัมภีร์มัจฉัตถทีปนี” โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หอมทวล บัวระภา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บทความเรื่องนี้ ผู้เขียนได้ให้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเชิงศิลปะและเกณฑ์การประเมินค่าของศิลปะที่ปรากฏในมัจฉัตถทีปนี ซึ่งทำให้เห็นถึงแนวคิดและเกณฑ์การประเมินค่าของศิลปะ ๒ ประเภท คือ ศิลปะของบรรพชิต หรืออนุคาริยศิลปะ และศิลปะของคฤหัสถ์หรืออนุคาริยศิลปะ แนวคิดทางศิลปะทั้งสองประเภทนี้มีคุณค่าในฐานะที่เป็นเครื่องมือหรืออุปบายในการสร้างสรรค์และอำนวยประโยชน์สุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทความวิชาการเรื่อง “พุทธจริยศาสตร์กับแนวคิดเรื่องการฆ่าตัวตาย” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฏฐ์ ศรีดี คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บทความเรื่องนี้ผู้เขียนเสนอแนวคิดเชิงพุทธจริยศาสตร์เกี่ยวกับการฆ่าตัวตายไว้อย่างน่าสนใจ โดยได้นำเสนอ

ข้อมูลการฆ่าตัวตายในสังคมไทยปัจจุบัน ข้อมูลการฆ่าตัวตายในคัมภีร์พระไตรปิฎก และวิเคราะห์เชิงพุทธจริยศาสตร์เกี่ยวกับการฆ่าตัวตายไว้อย่างน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจประเด็นทางจริยศาสตร์อย่างรอบด้าน

บทความวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์หลักการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาชุมชนชาวพุทธและมุสลิมในชุมชนวัดท่าการ้อง ตำบลบ้านป้อม อำเภอ/จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยพระมหาอุทตนา นรเชฏโฐ, ดร. และคณะ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บทความวิจัยเรื่องนี้ ได้นำเสนอการศึกษาวิเคราะห์หลักการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิม ที่อยู่ในบริเวณชุมชนวัดท่าการ้อง ทำให้ได้รู้ว่าคนในชุมชนแห่งนี้มีหลักการอยู่ร่วมกันอย่างไร จึงสามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และเป็นแบบอย่างของสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย

บทความวิจัยเรื่อง “ประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาในจังหวัดพิษณุโลกสมัยสุโขทัย : กรณีศึกษาพุทธศิลป์แบบพระพุทธรชินราช” โดยพระมหาจิรวัฒน์ กนตวณโณ (กันจูน), ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บทความวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาประวัติและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า พุทธศิลป์แบบพระพุทธรชินราชซึ่งเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคูเมือง ของจังหวัดพิษณุโลกนั้นมีประวัติและความเป็นมาอย่างไรบ้าง

บทความวิชาการเรื่อง “แนวคิดเรื่องความว่างในคัมภีร์ลลิตวิสตระ” โดยอาจารย์ ธีร์ พุ่มทับทิม อาจารย์ประจำภาควิชาบาลีและสันสกฤต คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บทความวิชาการเรื่องนี้ ทำให้ทราบแนวคิดเรื่อง “ความว่าง” ในคัมภีร์ลลิตวิสตระอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง ทั้ง ๗ ด้าน คือว่างจากความเป็นสัตว์เป็นบุคคล ว่างจากกิเลส หรือว่างจากสังขาร ว่างเพราะพิจารณาว่าสรรพสิ่งเป็นอนัตตา ว่างโดยทำให้กำหนดให้ความว่างนั้นเป็นอารมณ์ของจิตในการเจริญสมาบัติ ว่างเพราะสรรพสิ่งเป็นสิ่งที่ทำนายไม่ได้ ว่างเพราะสรรพสิ่งไม่มีลักษณะที่เป็นของเฉพาะตัวหรือทั่วไป และว่างเพราะทุกสิ่งไม่มีอยู่จริง

ภาคภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยบทความวิชาการและบทวิจารณ์หนังสือ ดังนี้

บทความวิชาการเรื่อง “แนวโน้มทางปรัชญาในพระพุทธศาสนา” (The Philosophical Trends in Buddhism) โดยดร. อาร์ โกปาละกฤษณัน (Dr. R. Gopalakrishnan) คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาทรส เมืองเซนไน สาธารณรัฐสังคมนิยมอินเดีย บทความเรื่องนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์ทิศทางหรือแนวโน้มแนวคิดทางปรัชญาในพระพุทธศาสนา ได้แก่ อริยสัจ ๔ การตรัสรู้

นิพนพาน ทุกข์ มรรคเมืองค์ ๘ พระพุทธศาสนาเถรวาท มหายาน สำนักทางปรัชญา วัด กรุณา และ ปัญญา ทำให้เข้าใจถึงแนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน

บทความวิชาการเรื่อง “จุดยืนของพระพุทธศาสนาในการยอมรับการฉันกระเทียมโดยอุกโธ สงฆ์” (The Buddhist Standpoint with regard to the Partaking of Garlic by the *Ubhatosaṅgha*) by Asst. Dr. Iromi Ariyatatne จากศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนานาชาติ ปัลเลเกร ศรีลังกา บทความเรื่องนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์เรื่องการฉันกระเทียมในสงฆ์ทั้งสองฝ่าย โดยการ วิเคราะห์จากหลักฐานในพระวินัยปิฎก และอรรถกถาพระวินัยปิฎก เพื่อหาคำตอบว่าทำไม พระพุทธเจ้าจึงทรงห้ามภิกษุและภิกษุณีฉันกระเทียม ทั้งๆ กระเทียมเป็นพืชผักที่นิยมของประชาชน ทั้งหลายในสมัยพุทธกาล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทความวิชาการเรื่อง “ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องศีล (ศีล ๕) ในพระพุทธศาสนาเถรวาทและ ศาสนาเซน” (A Comparative Study of *Sīla* (The Five Precepts) in Theravada Buddhism and Jainism) โดยดร. ภัทรชัย อุทาพันธ์ (Dr. Phattharachai Uthphun) อาจารย์ประจำคณะศาสนา และปรัชญา มหาวิทยาลัยกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน (ขอนแก่น) บทความเรื่องนี้ได้นำเสนอการ เปรียบเทียบเรื่องศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาเซนไว้อย่างน่าสนใจ ทำให้ได้ทราบถึง แตกต่างกันอย่างชัดเจน

บทวิจารณ์หนังสือ “พระพุทธศาสนาในประเทศไทยในโลกยุคใหม่” ซึ่งเป็นผลงานนิพนธ์ของ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (Thai Buddhism in the Modern World) โดย พระมหาสุรศักดิ์ ปจจนตเสโน, ดร. รองคณบดีคณะพุทธศาสตร์ ฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ผู้วิจารณ์ได้เสนอทรรศนะเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ไว้อย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะข้อมูล ใหม่ๆ ที่ควรเพิ่มเติมเข้าไปในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งจะทำให้หนังสือเล่มนี้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

เนื่องจากวารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ฉบับนี้ เป็นฉบับปฐมฤกษ์ หากมีข้อบกพร่องใดๆ ปรากฏอยู่ในวารสารเล่มนี้ ขอน้อมรับคำแนะนำจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดพิมพ์ วารสารมจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ในฉบับต่อไป

พระมหาสุรศักดิ์ ปจจนตเสโน, ดร.

บรรณาธิการ